

23. ČÍSLO / III. ROČNÍK

4,- Kč

4. ČERVEN 1995

„MISIJNÍ ČINNOST V NAŠÍ DOBĚ“

(PROMLUVA JANA PAVLA II. PŘI GENERÁLNÍ AUDIENCI 17. 5. 1995)

1. V jedné z předešlých katechezí věnovaných tématu misie (poslání) jsme již naznačili, jak je rozsáhlé dílo hlásání evangelia, k němuž je dnes církev povolána, a na jaké těžkosti naráží. Zvláště musíme ještě jednou připomenout, jak výrazný nepoměr mezi počtem křesťanů a nekřesťanů vytvořil demografický faktor, před nímž nelze necítit nedostatečnost a slabost našich zdrojů. Nadto složitost sociálních vztahů i na mezinárodní a mezikontinentální úrovni a rozšíření kultury, prostřednictvím školy a všech hromadných sdělovacích prostředků, vyvolávají nevidané problémy pro misijní činnost, která už nemůže počítat s jednolitými a v zásadě náboženskými tradicemi národů.

Ani nesmí u věřících vzbuzovat snadné iluze, „že v nedávných dobách vzniklo mnoho mladých církví“. Zůstávají totiž „rozsáhlé oblasti, kde nebylo hlásáno evangelium“ (Redemptoris missio, 37). A v samých národech, které už přijaly křesťanskou víru, je nutná nová evangelizace, mnohem hlubší a pozornější novým potřebám a požadavkům. Ba dokonce „nejen nové evangelizace, nýbrž v některých případech první evangelizace“ (tamtéž).

2. Tak jsem psal v encyklice Redemptoris missio a zdůrazňoval, že „mie (poslání) ad gentes má před sebou nesmírný úkol, který se ani zdaleka nechýlí ke konci. Zdá se, že budu muset mít ještě rozsáhlejší horizonty jak z hlediska počtu kvůli demografickému růstu, tak ze společensko-kulturního hlediska, protože vznikají nové vztahy a kontakty a poměry se rychle mění“ (tamtéž 35).

V některých zemích naráží evangelizace na „překážky... kulturní povahy: předávání evangelního poselství se zdá bezvýznamné nebo nepochopitelné, a obrácení je považováno za opuštění vlastního národa a své kultury“ (tamtéž). V těchto případech může přechod ke křesťanství dokonce vyvolat pronásledování, jimiž se projevuje nesnášenlivost a která odporují základním lidským právům na svobodu myšlení a kultu. V takových případech dochází k jakémusi kulturnímu uzavření, které se právě stává překážkou evangelizace, ale je také samo o sobě politováníhodným nedostatkem dialogu a otevření se opravdovému duchovnímu, intelektuálnímu a mravnímu obohacení.

3. V encyklice o misii (poslání) jsem připouštěl, že těžkosti misijní činnosti se někdy jeví „nepřekonatelné a mohly by brát odvahu, kdyby se jednalo pouze o lidské dílo“ (tamtéž). Nemůžeme však zavírat oči nad lidskými prvky tohoto díla. Chyby a nedostatky jsou skutečné a také jsem na ně upozornil (sr. tamtéž 36). Jsou to hlavně: jistý úbytek nadšení v misijní činnosti; smutná zkušenost minulých a dodnes přetrvávajících rozdělení mezi křesťany; úbytek povolání; špatná svědectví těch, kteří nejsou věrní misijním slibům a závazkům; mentalita indiferentismu s výraznými rysy náboženského relativismu, podle něhož někteří myslí a říkají našim současníkům, že „jedno náboženství je jako druhé.“

Avšak takové obtíže nám pomáhají lépe chápat výzvu, s níž se musí misijní úsilí měřit, dnes více než kdy jindy. Můžeme připomenout, že již od počátků bylo poslání (misie) církve stálou výzvou: jak se mohla ta malá hrstka Kristových následovníků angažovat do díla evangelizace celého světa, jak to On žádal? Jak mohla ta skupinka galilejských rybářů „učit všechny národy“? Ježíš si dobře uvědomoval těžkosti, na které budou apoštolové narážet; kvůli tomu nám dal svou záruku: „Já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa“ (Mt 28,20).

Oni v Něho uvěřili, v jeho přítomnost a v jeho moc, na život a na smrt. Prvotní církev se živila toutéž vírou. Dnešní církev, i když je si vědoma, že nemá dostatečné lidské síly, reaguje na těžkosti evangelizace s pokorou a důvěrou prvních křesťanů a věřících všech dob. Oživuje svou víru ve všemocnou přítomnost Krista.

4. Součástí této víry je jistota, že nikdy nechybí dary Ducha svatého k obnovení misijního nadšení věřících, k překonání rozdělení jednotou v lásce, k podpoře růstu a horlivosti misijních povolání, k posílení svědectví, uvěřajících z přesvědčení a aby se vyhnuli jakékoliv malomyslnosti. Církev cítí, že může opakovat bez vychloubání s apoštolem Pavlem: „všechno mohu v tom, který mi dává sílu“ (Fil 4, 13).

S touto Kristovou „silou“ misiónáři čelí problémům, které na ně kladou misijní činnost v nových společensko-kulturních poměrech ve světě. Jestliže nedávný demografický vývoj na světové úrovni zaznamenává, že větší část obyvatelstva se sou-

středuje stále více v metropolích a misijní činnost se nekoná už „předešlým v izolovaných oblastech, vzdálených od civilizovaných středisek“, církev neváhá uznávat, že přednostními místy by dnes měla být velkoměsta, kde vznikají nové obyčeje a životní vzory, nové formy kultury a komunikace, i když se nesmí zanedbávat „lidské skupiny mnohem více na okraji nebo izolované“ (RM, 37).

5. Je nutno prověřovat nástroje hledání evangelia a musí se stále lépe používat hromadné sdělovací prostředky. „Prvním areopagem moderní doby je svět komunikace, který sjednocuje lidstvo a dělá z něho - jak se říká - světovou vesnici. Hromadné sdělovací prostředky dosáhly takové důležitosti, že jsou pro mnohé hlavním informačním i výchovným nástrojem, který je vede a inspiruje k osobnímu, rodinnému i společenskému jednání“ (tamtéž). Dosud se těchto prostředků nevyužívalo dostatečně, zatímco je všem známa moc, jakou mají a která může sloužit k rozšíření hlásání evangelia.

Stejně je známo, že masové prostředky přispívají k rozvoji nové kultury. Nuže, církev má povinnost zasévat ducha evangelia do této kultury.

„Nícméně angažovanost v masových prostředcích nemá jen za cíl rozmnožovat hlásání: jde o mnohem hlubší skutečnost, neboť sama evangelizace moderní kultury závisí z velké části na jejich vlivu. Nestačí tedy užívat jich pro šíření křesťanského poselství, nýbrž je třeba integrovat (zapojit) samo poselství do této nové kultury, vytvořeně moderní komunikací“ (tamtéž). Je třeba tedy angažovat se, aby se nástroje společenské komunikace staly v rukou nových apoštolů cennými nástroji evangelizace: zvláště rozhlas a televize, pro nesmírný vliv, jaký mají na masy. Na tomto poli jsou laikové povolání k velmi důležitému úkolu, který od nich vyžaduje opravdovou profesionální kompetenci a ryziho ducha víry.

S Boží pomocí se církev musí angažovat i dnes, ve stopách svatého Pavla, vnést evangelní kvas do kultur, které jsou ve stálém vývoji. I to jsou Boží pole, na kterých je nutno zasévat a pěstovat evangelium, jako dobří zemědělci a mít neotřesitelnou důvěru v Toho, který dává sílu.

VELKÝ DAR LETNIC

Zamyšlení nad úryvkem
Sk 1, 12-14, 2, 1-41

Všichni byli naplněni Duchem svatým

Sk 2,4

Událost, kterou si dnes připomínáme, je završením poslání, které Ježíš přijal z vůle Otcovy, aby ti znovu otevřel přístup do rodiny Božích dětí. Pojď prožít s usebraností a vděčností ty okamžiky, kdy se naplnilo Ježíšovo zaslíbení a Otec sesílá svého Ducha.

Pohled na jádro prvotní církve, které je tu shromážděno v horní místnosti kolem Panny Marie. Jsou tu všichni společně na modlitbách. Uchýlili se do soukromí, vystoupili nad své všední starosti. Je to první společná nověna a první exercicie v rodici se církví. To shromáždění ti dává názorný příklad, jak se máš připravovat na významné události.

Duch svatý rád sestupuje do společenství, které má ve svém středu jeho milovanou Snoubenku. Ona prožila jako první zázračnou proměnu, kterou může vyvolat v čistém a ochotném srdci. To její je nejdokonalším vzorem čistoty a ochoty. Působením Ducha svatého sestoupil na zem Boží Syn právě skrze ni. Mohl přijít k ní, i když svět kolem byl ponořen do temnoty hříchu. Nyní přivo-

lává Maria na zem Ducha svatého, aby proměnil ty, kteří jsou tu shromážděni kolem ní. Per Mariam ad Jesum - per Mariam ad Spiritum.

Duch svatý je skrytý Bůh, který působí ve skrytosti. Je to Bůh lásky, která je schopna dokonat proměnu. Obmývá to, co je poskvněné, zavlazuje to, co je vyprahlé, uzdravuje to, co je nemocné...Bez proměny není lásky, bez lásky není proměny.

Provázel jsi apoštoly na jejich cestách s Ježíšem. Připomeň si jejich slabosti, hašteření, domýšlivost, zbabělost, nechápavost. Ježíš odešel, a oni se shromáždili s láskou kolem jeho Matky a v modlitbách vyčkali příchod Ducha Utěšitele.

Ozval se hukot jako vichru, objevily se ohnivé jazyky.

Dveře, až dotud zavřené pro strach před Židy, se otevírají. Ti, kteří vyšli vsříc překvapenému zástupu, jsou zcela proměnění a bezprostředně se ujímají svého poslání, které po tři roky nebyli schopni pochopit. Toho dne se k nim připojilo na tři tisíce duší. Zrodila se Kristova církev, tvá budoucí matka. Vzdej za to Bohu chválu a dík.

Stejně jako dříve, i nyní zůstala Maria v pozadí tohoto zázraku milosti Ducha svatého. A přece její úloha nebyla o nic méně potřebná než role kazatele Petra. Bez jejích sepjatých rukou a tiché oběti by jeho slova ne-

měla úspěch. Maria je vždy tam, kde je jí zapotřebí. Těm, kteří jsou ochotni spolupracovat s bezvýhradnou pokorou, láskou a oddaností, připraví Duch svatý takové podmínky a takové postavení, aby mohli být nejvíce užiteční a prospět tak druhým i sobě. Nejsou úkoly významné a podřadné. Jsou úlohy splněné a nesplněné.

Nečekáš i ty na své rozhodující letnice? Nežiješ po léta v mylných představách o svém skutečném poslání? Nezůstáváš v zajetí svých zvyků, svého sobectví, domýšlivosti, sebestjisty, zbabělosti, pohodlnosti a neupřímných výmluv? Není tvá náladovost, mrzutost a netrpělivost důsledkem toho, že spoléháš především na sebe a na své představy?

Udělej si konečně čas, abys mohl odejít do horní místnosti. Zavři dveře přede vším, co zatím zmítalo tvým srdcem. Potřebuješ jedinou společnost, a to je společnost Mariina.

Ona ví nejlépe, kde jsou ty překážky, které ti brání otevřít se plnosti darů Dárce milosti. V upřímné modlitbě s ní se budou vytrácet tvé dosavadní výhrady, podmínky, předsudky a závislosti. Tvá dětinná důvěra k ní ji umožní, aby připravila tvé znovuzrození v Duchu svatém. Tušíš vůbec, kolik srdcí na ně s toužebností čeká?

Přijď, Duchu přesvatý!

Bratr Amadeus

Nepravdy o Janu Sarkandrovi

Ve středu před kanonizací Jana Sarkandra byla Olomouc svědkem podivuhodné „ekumenické“ aktivity. Byly rozdávány letáky „Pravda o Janu Sarkanderovi“, mezi jiným byly kladeny na lavice do katolického kostela, do prodejny katolické literatury (s poznámkou, že je to „životopis svatého Jana Sarkandra“) atd. Snad aby se to katoličtí věřící nebáli vzít do rukou, nad titulem byla poznámka: Papežský nuncius říká: „Církev se pravdy nebojí!“ Protože však dále následovalo mnoho nepravd, považujeme za svou povinnost na ně upozornit. Jako vydavatel je uvedena Husova liga (Společnost pro prosazování pravdy ve veřejném životě). Kdo měl trpělivost dočíst tento pamflet do konce, musel uznat, že „příhodnější“ název si opravdu už nemohli zvolit... (Red.)

Doba Sarkandrova prý byla dobou náboženské snášenlivosti. Ale v roce 1619, kdy Moravu ovládli vzbouření protestantští stavo-

vé, nastalo pronásledování katolíků protestanty, které se projevovalo vězněním nebo vyháněním ze země, konfiskací majetku, zabíráním katolických kostelů a far apod. Do té doby spadá také uvěznění a mučení Jana Sarkandra.

Jan Sarkander prý se oženil s dcerou Jana Plachetky, protestanta a učitele na známé evangelické škole ve Velkém Meziříčí. Jde však o Jana Plachetského (nikoli Plachetku), který nebyl učitelem evangelické školy, jak dokázal Josef Bradáč proti Hrubému.

Kard. Dietrichštejn prý mnohokrát vytykal Janu Sarkandrovi nestálost a často prý jej káral pro jeho činnost. To se však stalo pouze jednou, když po nastoupení v Charvátech žádal Sarkander o uvolnění z této fary. Byla to první a také poslední výtka, první a také poslední pokárání. Jan svou chybu uznal a také napravil. Jeho chyba spočívala v tom, že příliš svědomitě chtěl zachovávat církevní předpisy o zpěvu v kostele i přes odpor farníků. Chyběla mu totiž pastorační prozíravost a taktnost (byl ještě nezkušeným začátečníkem). Věcně jednal správně, protože zacho-

vávat církevní předpisy bylo jeho povinností, ale měl to dělat vhodným způsobem. Později však kardinál velmi pochválil jeho stálost, trpělivost a jeho bezúhonný, příkladný a ctnostný život (dopis z 8.4.1620 a leták latinsko-německý z téže doby). Nevytykal mu nestálost, když odcházel z Opavy, naopak uznal, že jeho důvody jsou rozumné (dopis 15.7.1609). Nevytykal mu nestálost, když ze Zdounek odcházel do Boskovic a později z Boskovic do Holešova, poněvadž znal důvody jeho odchodu, které my ovšem neznáme.

Sarkander prý zakazoval zpívat při mši sv. české písně v Boskovicích. Ve skutečnosti šlo o kostelní zpěv v Charvátech, nepraví se však nic o zákazu českého zpěvu, nýbrž o vyloučení nevhodných „písniček v lidové řeči“, které neodpovídaly církevním požadavkům. Český zpěv v kostele nebyl tehdy zakázán, právě naopak v té době (r. 1601) byl vydán český kancionál Rozenplutův, podle něhož se mělo zpívat. Když se Janu Sarkandrovi nepodařilo zjednat nápravu, netrval neústupně na svém, ale sám ustoupil, požádal o přeložení na jinou faru.

Liturgická čtení v týdnu

Neděle 4. června Slavnost Seslání Ducha sv.	- 1. čt.: Sk 2,1-11 Ž: 104(103),1ab+24ac.29bc-30.31+34 odp.: srv. 30 2. čt.: 1Kor 12,3b-7.12-13 sekvence Ev.: Jan 20,19-23
Pondělí 5. června památka sv. Bonifáce	- 1. čt.: Tob 1,1a.2; 2,1-9 Ž: 111,1-2.3-4.5-6 odp.: 1a Ev.: Mk 12,1-12
Úterý 6. června památka sv. Norberta	- 1. čt.: Tob 2,10-23 Ž: 111,1-2.7bc-8.9 odp.: srv. 7c Ev.: Mk 12,13-17
Středa 7. června ferie	- 1. čt.: Tob 3,1-11.24-25 Ž: 24,2-4a.4b-5ab.6+7bc.8-9 odp.: 1b Ev.: Mk 12,18-27
Čtvrtek 8. června ferie	- 1. čt.: Tob 6,10-11a; 7,1.9-17; 8,4-10 Ž: 127,1-2.3.4-5 odp.: 1a Ev.: Mk 12,28b-34
Pátek 9. června nez. pam. sv. Efréma	- 1. čt.: Tob 11,5-17 Ž: 145,2abc.7.8-9a.9bc-10 odp.: 2a Ev.: Mk 12,35-37
Sobota 10. června sob. památka Panny Marie	- 1. čt.: Tob 12,1.5-15.20 Ž: Tob 13,2.6.7.8 odp.: 1b Ev.: Mk 12,38-44

Breviář pro laiky

Uvedení do první modlitby dne	NE	PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO
	4. 6.	5. 6.	6. 6.	7. 6.	8. 6.	9. 6.	10. 6.
Antifona	679	1722	1722	857	873	889	1666
Žalm	786	783	783	783	783	783	783

Ranní chvály

Hymnus	679	1723	1723	857	873	889	1667
Antifony	680	828	843	858	874	890	906
Žalmy	813	828	843	858	874	890	906
Kr. čtení a zpěv	680	1724	1724	861	877	893	1668
Antifona k Zach. kantiku	680	1724	1724	861	877	894	1669
Prosby	680	1724	1724	861	878	894	1655
Záv. modlitba	681	1387	1388	862	878	1388	1656

Modlitba během dne:

Hymnus	643	832	848	862	879	895	910
Antifony	681	833	848	863	879	895	910
Žalmy	682	833	849	863	879	895	911
Krátké čtení	683	835	851	865	882	898	913
Záv. modlitba	684	835	851	865	882	898	913

Nešpory: SO

Hymnus	641	641	1727	1727	867	883	900	742
Antifony	676	685	838	853	868	884	900	743
Žalmy	676	685	838	853	868	884	901	743
Kr. čtení a zpěv	678	686	1730	1730	871	887	903	745
Ant. ke kant. P. M.	678	687	1731	1731	871	887	904	745
Prosby	678	687	1731	1731	872	888	904	745
Záv. modlitba	679	681	1387	1388	872	888	1388	749

Kompletář	1238	1242	1247	1250	1254	1257	1260	1238
-----------	------	------	------	------	------	------	------	------

☉ Zpráva o zachránění Holešova před lisovčíky zásluhou Jana Sarkandra, který jim vyšel vstříc s Nejsv. svátostí, je prý „nezaručená pověst“. Ve skutečnosti je dosvědčena francouzskou brožurou, která vyšla v Paříži již roku 1620, a potvrzena Olomouckou kronikou z r. 1621 a dopisem Zdeňka z Lobkovic 5.6.1624. Pozdější zprávy (dopis Judity Pražákové z r. 1626 a výpověď Václava Bítovského z Bítova) výše jmenované nejstarší prameny nepopírají, ale jen doplňují.

Sarkander nebyl prý „mučen proto, že nevyzradil zpovědní tajemství.“ Je sice pravda, že to nebyl hlavní ani jediný důvod jeho mučení a smrti, ale byl to jeden z důvodů. O tom svědčí nejen Scintilla ve své zprávě o Janu Sarkandroví, podané kard. Dietrichštejnovi r. 1621, ale již Zdeněk Vojtěch z Lobkovic v dopise Vilémovi z Lobkovic dne 20.6.1620, dále zápis Pavla Jeronýma Skřivánka v báni sanktusové věže kostela sv. Jakuba v Brně 24.7.1621, Olomoucká kronika z r. 1621 a nápis na kamenné desce u Sarkandrova hrobu z r. 1621-2 (nyní v dolní části Sarkandrovky v Olomouci). Více o tom v Katolickém týdeníku 9. dubna 1995 č. 15, str. 8.

Není pravda, že „v našich zemích měl každý člověk, tedy i poddaný, právo vyznávat katolickou nebo evangelickou víru.“ jak se tvrdí s odvoláním na historika Vinase. Základem náboženské svobody u nás bylo dovození basilejského koncilu z r. 1433, jímž se povoluje podávání sv. přijímání pod obojí způsobou těm, kteří o to požádají. Toto pak bylo uzákoněno v tzv. kompaktech r. 1436 v Jihlavě. Tím byla zaručena svoboda nejen tzv. straně podjednou, ale i straně podobojí. Tyto strany nebyly dvě církve, ale části jedné katolické církve. Tato svoboda se netýkala sekt, které se od katolické církve oddělily, např. i jednota bratrská byla zpočátku pronásledována. Svoboda pro stranu podobojí byla znovu potvrzena r. 1485 na sněmu Kutnohorském, nevztahovala se však na luterství a kalvínské, které ještě neexistovalo. Když pak se začalo šířit učení Lutherovo a Kalvínovo, vyznavači těchto učení se prohlašovali za podobojí, i když se od starých utrakvistů lišili věroučně i liturgicky, právně však k nim nepatřili. Teprve r. 1575 mělo být dosaženo právního uznání svobody pro luterány a kalvíny tzv. Českou konfesí, která nebyla schválena, jenom ústně tolerována. Teprve Rudolfův majestát roku 1609 dal luteránům a kalvínům svobodu, avšak tento majestát neplatil na Moravě, kde tehdy už nevládl Rudolf, ale Matyáš. Na Moravě tedy právně podle zákona (kompaktáta) platila svoboda jen pro stranu podjednou a podobojí a jen zvykovým právem byl tolerován protestantismus. Prává svoboda ovšem platila na vrchnosti, která na svých statcích svobodně dosazovala kněze a kazatele podle svého rozhodnutí a poddaní se museli přizpůsobit. Tímto způsobem se původně katolické farnosti staly protestantskými podle rozhodnutí vrchnosti. Jan Sarkander působil ve farnostech poddanských (Charvátý, Zdounky, Boskovice, Holešov). Na stávajícím právním řádu nemohl nic měnit. Neporušoval tedy žádné právo a žádné zákony. Jiná situace byla v královských městech, ale tam se vlastně nemohl uplatnit.

Dr. Vojtěch Tkadlčík

Mariánské oázy

VRANOV U BRNA

Čtrnáct kilometrů severně od Brna leží uprostřed nádherných lesů přes 700 let staré mariánské poutní místo Vranov u Brna.

Téměř už slepý šlechtic, maršálek Vilém měl sen. Zdálo se mu, že k němu přišla Panna Maria a takto hovořila: „Jistě chceš zase vidět. Proto vybuduj k mé počtě na místě, zvaném VRANOV, kostel, a zraku nabudeš.“

Vilém snu uvěřil a r. 1240 dal postavit na Vranově dřevěný, menší kostel a na jeho hlavní oltář umístil 70,5 cm vysokou dřevěnou sochu Panny Marie.

Během stavby se maršálkovi postupně vracel zrak, a když kostelík byl dobudován, maršálek viděl normálně. Zpráva o uzdravení i o postavení nového kostelíka se brzy roznesla po okolí, lidé sem začali přicházet, aby shlédli novou svatyni, a taky aby uctili Rodičku Boží a svěřili jí svá přání.

Mnohým poutníkům se na Vranově zalíbilo natolik, že se zde začali usazovat natrvalo, a tak vznikla nová osada, již bylo také dáno jméno Vranov. Pro tyto nové osadníky byl postaven kostel sv. Barbory a zbudována byla farní budova. Farář měl pro osadníky konat bohoslužby v kostele sv. Barbory a mariánská svatyně byla rezervována pro poutníky. Tak tomu bylo přes 400 let.

Na počátku 17. století přicházelo na Vranov tak velké množství poutníků, že dřevěný mariánský kostel nedostačoval. Proto kníže Maxmilián z Lichtenštejnů, v jehož panství tehdy Vranov ležel, se rozhodl postavit místo dřevěného kostelíka prostranný zděný chrám.

Nový kostel byl stavěn v letech 1622 až 1624. Tentýž kníže dal vybudovat u nového kostela rozsáhlý klášter. Ten byl stavěn v letech 1626 – 34. Kníže uvedl do nového kláštera řád paulánů, aby se tito řeholníci starali o duchovní potřeby poutníků i vranovských farníků. Jakožto patron Vranova přemístil světské vranovské kněze na jiné fary svého velkého patronátu.

Při stavbě dal zmíněný kníže zbudovat pod presbytářem kryptu, rodinnou hrobku knížecí rodiny Lichtenštejnů.

V roce 1739 byl pořízen krásný hlavní oltář z odkazu Marie Edmunda z Lichtenštejnů. V tomtéž roce byl

vyzdoben celý strop svatyně freskovými obrazy, které provedl umělec, malíř Etgens.

Výsledek činnosti paulánů se brzy ukázal. Poutní místo bylo stále vyzdobováno, počet poutníků se množil a rok od roku přicházelo na Vranov více mariánských ctitelů. Tak na příklad v roce 1740, kdy se tu oslavovalo 500 let trvání Vranova, připutovalo ve dnech 10. až 18. září 60 tisíc poutníků, z nichž 40 000 přistoupilo ke svátostem.

Přišel rok 1784 a přinesl těžkou ránu Vranovu. Císař Josef II. vydal dekret, kterým zrušil paulánský klášter na Vranově a zakázal poutě na Vranov. Podle císařského prováděcího nařízení všechny movité předměty jak v klášteře, tak v kostele, které měly nějakou uměleckou cenu, byly odvezeny do Brna a tam prodány ve veřejné dražbě. A tak z kláštera byla odvezena bohatá knihovna, sochy, obrazy a stříbrné skvosty, z kostela všechny stříbrné a zlaté předměty, odvezena byla i vzácná bohoslužebná roucha. Na obrazy a sochy v chrámě nebylo sáhnuto, protože císař Josef II. určil, aby se kostel stal kostelem farním vranovské obce.

Velký paulánský klášter byl z větší části zbořen, jen jedna pětina z něho byla ponechána a měla sloužit jako fara. Původní farní kostel sv. Barbory byl zbořen, zbořeny byly všechny kaple, které zbudovali pauláni na různých místech v okolí poutního chrámu, aby zkrášlovaly vranovský poutní areál.

Po vykonání císařských nařízení vyhlíželo to v kostele jako na Velký pátek a okolí kostela dělalo dojem, že tady řádilo zemětřesení.

Zásahem Josefa II. nebyl však učiněn konec mariánským vranovským poutím. Lidé putovali na Vranov dále, a když viděli poutní kostel,

zbařený všech ozdob, přinášeli peněžitě dary světským kněžím, kteří tu nastoupili po paulánech a žádali je, aby z přinesených peněz postupně vyzdobovali poutní svatyni, což oni také činili.

Světští kněží starali se o poutní místo Vranov celých 142 roků (od roku 1784 do roku 1926).

Za jejich správcování byla úplně zaplněna rodinná lichtenštejnská hrobka pod presbytářem. Tehdejší hlava rodu, Jan Josef, kníže z Lichtenštejnu dal vybudovat v letech 1819 až 1820 pod chrámovou lodí kostela novou kryptu, kterou rozšířil i do podzemí prostoru před chrámem. Do nové krypty byly pak v dalších letech ukládány v nádherných bronzových rakvích zemřelí členové rodu. Tato hrobka je dnes přístupná a hlásá návštěvníkovi nadutost rodu, který i po smrti musí mít něco zvláštního než ostatní lidé.

Během 19. století stále vzrůstala návštěvnost Vranova. Světští kněží nestačili zvládnout návaly poutníků. Proto brněnské biskupství odvolává z Vranova světské kněze a na Vranov posílá řeholníky - salvatoriány (roku 1926).

Podle statistik přicházelo v roce 1934 na Vranov uctít Matku Boží sedmdesáttři tisíce poutníků.

Socha Panny Marie má milou tvář, ruce má sepaté na prsou a bývá převlékána do skvostných šatů.

Vranovský poutní chrám je 40 metrů dlouhý, 11,50 metrů široký a výška stavby od země až po hřeben střechy činí 30 metrů. Dvě chrámové věže ční do výše 38 metrů.

Rozměry chrámové jsou tedy veliké, ale přece poutní kostel uvidíme teprve, až přijdeme k němu. Zacluňují jej totiž vysoké okolní lesy.

P. Oldřich

Po pěti letech opět na české půdě...

*Ruzyňské letiště,
sobota 20. května*

Pane prezidente České republiky,
pane kardinále, arcibiskupe a prima-
se český,
ctihodný bratři v biskupské službě,
vážení představitelé politického a
občanského života a armády,
bratři a sestry!

1. Superabundo gaudio (2 Kor 7, 4)! Ano, překypuji radostí, protože už podruhé vstupuji do této milované České země. V myšlenkách se vracím zpět k dvacátému prvnímu dubnu před pěti lety, kdy se splnilo mé vroucí přání, abych jen několik málo měsíců po nekrvavém ukončení tvrdého období diktátorského režimu směl konečně zavítat mezi vás, do České a Slovenské federativní republiky.

Překypuji radostí, protože znovu vstupuji na půdu města Prahy a děkuji Pánu za tuto svou první pastorační návštěvu v České republice, která se zrodila z dějinných událostí roku 1993, kdy se dva předtím v jednom státě spojené národy staly nezávislými a zároveň svým pokojným rozdělením daly světu výmluvný příklad, jak lze řešit základní práva národů na sebeurčení a nezávislost ve vzájemné úctě, míru a opravdovém bratrství.

Vaše přítomnost zde, pane prezidente, je viditelným znamením nových historických událostí, jež se odehrály v tak krátkém časovém rozmezí. Díky Vašemu osobnímu úsilí, ale též vrozeným vlastnostem Vašich spoluobčanů, jako jsou pracovitost, umírněnost a houževnatost, se podařilo České republice vydobýt si velký respekt v oblasti evropského a mezinárodního soužití.

Upřímně děkuji za Vaše milé přivítání, při němž si vzpomínám na Váš projev v dubnu roku 1990, kdy jste mě v tomto městě přivítal jako prezident federativní republiky těmito slovy: „Na tomtéž místě, kde se před pěti měsíci - v den, kdy jsme se radovali ze svatořečení Anežky České - rozhodovalo o budoucnosti naší země, bude dnes hlava katolické církve sloužit mši svatou a pravděpodobně děkovat naší světicí za její přímluvu u toho, kdo má ve svých rukou tajemný běh všech věcí.“ Jsem rád, že tuto návštěvu mohu i tentokrát začít slovy uznání patřícími uctívané patronce této země, svaté Anežce.

2. Překypuji radostí, protože se zde setkávám s panem kardinálem Vlkem a s českými a moravskými biskupy, kteří jsou mi tolik blízcí poutem církevního společenství. S pohnutím

zalétá má mysl k minulé návštěvě, kdy jsem mohl obejmout ctihodného kardinála Františka Tomáška, který byl živým symbolem pokorné a hrdinské síly schopné povznést, spolu s ostatními živými složkami českého národa, i morální a duchovní vědomí všeho lidu. Hovořím-li o duchovní a morální síle tohoto lidu, pak nemohu nepřipomenout významnou iniciativu, jíž byla Charta 77. Pod tento odvážný dokument se spolu s Vámi, pane prezidente, podepsaly mimo jiné takové osobnosti mimořádného mravního a kulturního významu, jakými byli profesor Jan Patočka a teolog a kněz Josef Zvěřina, kterým dodnes patří obdiv a uznání celého národa.

Když jsem mezi vás přišel poprvé, vaše církev vycházela z katakomb, z velkých útrap, mučení a odříkání; bylo to nedlouho poté, kdy se všichni sídelní i pomocní biskupové vrátili do svých diecézí, z nichž některé byly po dlouhá léta bez pastýře. Biskupská konference začínala dělat své první krůčky a ovzduším vanul nový duch života.

Překypuji radostí, protože se nacházím uprostřed vás, drazí věřící z Čech a Moravy: kněží, řeholníci a řeholnice, semináristé, stálí jáhnové, členové laických organizací, mladí lidé, otcové a matky rodin. Různorodost církve se v těchto letech projevila ve své plné podobě a dosvědčila tím tradiční životnost křesťanů této štědré země.

3. Zvláště pak zdravím ctihodné bratry v Kristu, představitele různých církví a křesťanských společenství, s nimiž se dnes setkám na apoštolské nunciatuře. Už od prvního okamžiku chci zdůraznit, že přicházím jako posel pokoje a lásky. Bolestné události z minulých století, jak už jsem vzpomněl během své předchozí návštěvy, „mají napomáhat k nastolení nového smýšlení a nových vztahů“ (Insegnamenti, XIII/1, 1990, p. 969).

V těchto pěti letech bylo v tomto směru dosaženo značného pokroku: ekumenické iniciativy na různé úrovni, setkání a rozhovory, vzájemné dohody a především intenzivní modlitba přispěly k většímu porozumění a vzájemné úctě. Nastoupili jsme na cestu bratrské spolupráce, směřující k naději v další, ještě významnější pokroky.

4. Vrcholem této pastorační návštěvy v České republice bude dvojí svatořečení v Olomouci. Proto můj pobyt zde v Praze bude jen krátký, ale zato velmi intenzivní. Delší dobu, dá-li Bůh, se zde zdržím až v roce 1997, u příležitosti oslav milénia mu-

čednické smrti svatého Vojtěcha, kdy navštívím různá evropská města, ve kterých tento světec zanechal hluboké stopy své víry a své pastýřské horlivosti, završené nejvyšším svědectvím - prolitím vlastní krve.

Před pěti lety jsem na tomto místě zdůrazňoval své přání, aby se Desetiletí duchovní obnovy, započaté prorokou intuicí kardinála Tomáška a zaměřené k blížícímu se jubileu, mohlo stát „účinnou přípravou na oslavu milénia smrti svatého Vojtěcha a zároveň dějištěm nového stylu života pro nové tisíciletí“ (Insegnamenti, XII/1, 1990, p.941). Jsem si jist, že cesta, kterou jste v těchto letech urazili, vám stále pevněji a jistěji napomáhá dosáhnout pokroku tohoto životního stylu. Přeji vám, abyste vytrvali v započatém úsilí a abyste dosáhli co největšího prospěchu z oslav, na něž se tak horlivě chystáte.

5. Zatím se na intenzivní prožití tohoto momentu církevního společenství připravujeme. Bude nám příležitostí, abychom spolu opět šli cestou víry, kterou jste už kráčeli po pádu totalitního režimu, abychom si ověřili hloubku a ryze způsobu křesťanského života v českých zemích, v období znovu nabyté svobody. Bude nám především příležitostí k tomu, abychom si ještě jasněji uvědomili vlastní křesťanskou identitu a z ní vyplývající odpovědnost, pokud jde o dílo nové evangelizace.

Jsem si jist, že tak jako tomu bylo před pěti lety, duše Prahy i celé České republiky se slavnostně naladí nejen na dnešní setkání, nýbrž i na ostatní setkání během celého mého pobytu ve vaší drahé vlasti. Vzácné hodnoty jako víra, spiritualita, dějiny, kultura a umění, které jsou vaší zemi vlastní, mají zajisté moc a sílu spojit vás všechny v jednu velkou rodinu, i přes existující rozdíly, díky nimž je ostatně duchovní panorama této země ještě zajímavější. S vědomím této bohaté skutečnosti, vám všem z celého srdce přeji stále větší občanský, morální a sociální pokrok.

Pane prezidente, ctihodní bratři, dámy a pánové! V tomto skvělém pohledu na duchovní a kulturní dědictví, které činí zvláštním způsobem vaši vlast tak vzácnou a které hlavnímu městu Praze propůjčuje oprávnění, aby bylo centrem setkávání a sdílení, vás znovu uctívě a srdečně zdravím a těším se, že se s vámi dnes ještě uvidím během dalších setkání. Svěřuji vás i vaše drahé do prozřetelné péče všemohoucího Boha.

Pochválen buď Ježíš Kristus!

Aby všichni jedno byli

*Praha, Strahovský stadion,
sobota 20. května 1995*

Chvála Kristu!

Milí bratři a sestry! Znovu dnes prožívám ve svém srdci radost, pohnutí a vděčnost Bohu, kterou jsem prožíval před pěti lety při své první návštěvě v Čechách.

Vycházeli jste právě z tvrdé zkušenosti útlaku a pronásledování a já jsem chtěl být s vámi, abych vám vyjádřil obdiv, sympatie, povzbuzení ze strany svobodného světa a církve za váš obdivuhodný příklad taktu, vyrovnanosti, morální zralosti, který jste ukázali ve čtyřech desetiletích komunistické diktatury. Nelze zapomenout ani na tento významný příklad, ani smutnou skutečnost, která mu předcházela. Nelze zapomenout!

Znovu Vám, pane prezidente, vyjadřuji svoji velkou úctu. Děkuji za Vaši pozornou a milou účast! Spolu s Vámi zdravím představitele politického, společenského, civilního a hospodářského života, armády a členy diplomatického sboru.

Můj srdečný pozdrav též panu kardinálovi Miloslavovi Vlkovi, biskupům Čech a Moravy, jakož i kněžím, členům ženských a mužských řeholí, kteří vykonávali a vykonávají tak vzácné dílo ve své zemi. Zvláště se obracím na řeholnice rozjímavých řádů, které obětovaly modlitby Bohu za zdárný průběh této mé návštěvy, které jenom On sám umí ocenit. S obdivem a uznáním pamatují na významný příspěvek členů řeholních kongregací, působících v této i ostatních zemích východní Evropy, přednesený na synodě o řeholním životě, která se konala loňského podzimu. Vidím ve vás znamení naděje pro budoucnost. Zdravím vás, věřící katolíky Prahy, Čech a Moravy, kteří jste sem přišli s velkými obětmi. Na vás všechny nyní s láskou myslím.

Se zvláštním pozdravem se obracím také na vás, věřící tolika křesťanských církví, v této zemi, se kterými nás spojuje víra v Krista; zdravím i vás nevěřící, kteří máte stejnou touhu po ideálech, jako jsou čest, spravedlnost a solidárnost.

A rád bych objal všechny obyvatele této, mně tolik drahé země!

2. Boží slovo, které jsme před chvílí vyslechli, nám dává světlo k pochopení smyslu tohoto dnešního setkání: „Na prvním místě tě žádám, - píše autor prvního listu Timoteovi - aby se konaly prosby, modlitby, přímluvy, díkuvzdání za všechny lidi, za vládcy a za všechny, kteří mají v rukou moc, abychom mohli žít tichým a klidným životem

v opravdové zbožnosti a vážnosti“ (1 Tim 2,1-2). V duchu této naléhavé výzvy věnujme své setkání modlitbě, abychom chválili Boha, žádali ho o prominutí svých vin, a abychom se věnovali potřebám církve a světa a především potřebám vaší země a katolické církve, která víc než deset století vykonává své poslání v české zemi.

Tato slavnostní přímluva zahrnuje, v určitém smyslu, celé dějiny vašeho národa: od prvních Přemyslovců ke svatému Václavu a svatě Ludmile, ke svatému Vojtěchu, svatě Anežce České, svatému Janu Nepomuckému, až k blahoslavenému Janu Sarkandrovovi a blahoslavené Zdislavě, kteří budou svatořečeni zítra v Oloomouci.

Spolu s námi jsou zde přítomny i velké osobnosti nedávné minulosti této církve v Čechách a na Moravě: od kardinála Josefa Berana, jehož tělesné pozůstatky odpočívají ve vatikánské bazilice, ke kardinálu Štěpánu Trochtovi, zemřelému litoměřickému biskupovi a ke kardinálu Františkovi Tomáškovvi, nezapomenutelnému pastýři této pražské církve; od otce Adolfa Kajpra, který zemřel ve vězení v Leopoldově, k otci Janu Evangelistovi Urbanovi, odvážnému svědku víry v těžkých dobách; od otce Silvestra Braita, známého křesťanského myslitele a novináře, ke knězi Josefu Zvěřinovi, vzdělanému teologovi a neohroženému obhájci potlačovaných lidských práv.

Svatí a blahoslavení minulých dob a všichni vyznavači víry minulých let ať prosí s námi a za nás! Díky jim vstupujeme do velkého tajemství společenství svatých, které rozšiřuje srdce věřících a dovoluje jim vydávat chválu Trojedinému Bohu a dýchat zhluboka atmosféru víry, naděje a lásky. Duch svatý ať učiní, aby naše modlitba nabyla trojí podoby, jak říká svatý Augustin: „Kristus se za nás modlí jako náš kněz; modlí se v nás jako náš vůdce; a my se k němu modlíme jako ke svému Bohu“ (Enarr. in Ps. 85, 1: CC 1176).

Duch nás uvádí také do trinitárního rozměru modlitby, která směřuje k Otci skrze Syna v Duchu svatém, jak je to zdůrazněno v doxologii všech liturgických modliteb: „Skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána a Boha, který s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen“.

3. Kristus Pán nám nabídl svrchovaný příklad modlitby. Na různých místech evangelia, která o tom hovoří, má zvláštní význam úryvek, který

jsme si před chvílí vyslechli: hovoří se v něm o modlitbě, kterou Kristus pronesl ve Večeřadle v předvečer své smrti na kříži. V okamžiku rozloučení s apoštoly se obrací k Otci, aby mu je světil: „Jako ty jsi mě poslal do světa, tak i já jsem je poslal do světa; sám sebe za ně posvěcují, aby i oni byli vpravdě posvěceni...Posvěť je pravdou. Tvoje slovo je pravda“ (Jan 17,17-19).

Kristus mluví k Otci jako Syn, jako věčné Slovo, které je plnost pravdy; pravda, která proměňuje a posvěcuje člověka, ho uvádí do hloubky svatosti samého Boha. Apoštolové procházejí školou pravdy, kterou je Boží Slovo. Kristus je nyní posílá do světa a jejich poslání odporoučí Bohu. Zde je první článek řetězce, kterým se přenáší božská pravda, na níž závisí totožnost Kristovy církve, která - právě proto, že byla založena na apoštolech - je apoštolská.

4. Tento první článek řetězce je pouhý začátek. Pán říká: „Neprosím však jen za ně, ale i za ty, kteří skrze jejich slovo ve mne uvěří“ (Jan 17, 20). Modlitba ve Večeřadle je tedy modlitbou za církev putující staletími, dějinami národů. Také dějinami vašeho národa, Čech a Moravy. Všechny generace a staletí jsou obsaženy v této modlitbě, zahrnuty péčí a láskou Vykupitele světa.

Tato skutečnost nabývá zvláštního významu v okamžiku, ve kterém celá církev - a proto také církev vaší země - se rychle vydává na cestu k roku dva tisíce: díky tomuto jubileu Kristova kněžská modlitba se pro nás stává obzvláště drahou a aktuální. Nejen z důvodu, že toto jubileum uzavírá jednu velkou etapu dějin, ale především proto, že na prahu nového milénia jsme si vědomi, že Kristova modlitba ve Večeřadle doprovází a stále povede církev i lidstvo.

Abychom mohli v plnosti prožít skutečnost blížící se jubilea, je důležité proniknout do hloubky Kristovy modlitby ve Večeřadle. A za koho se vtělené Slovo modlí, to jsme slyšeli před chvílí. Modlí se především za to, aby všichni jedno byli: „Jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás, aby tak svět uvěřil, že ty jsi mě poslal“ (Jan 17, 20-21).

Ano, značná část lidstva v Krista už věří; zůstává však ještě mnoho těch, kteří čekají, aby byli uvedeni do jeho pravdy a spásy. Bohužel, ti kteří v něho uvěřili - křesťané, se během druhého tisíciletí často rozdělovali do různých církví a společenství. Snad právě proto se Kristus modlí ve Večeřadle dvakrát za jednotu. Znovu se

☉ obrací k Otci a dodává: „Slávu, kterou jsi mi dal, dal jsem jim, aby byli jedno, jako my jsme jedno. Já v nich a ty ve mně, aby byli uvedeni v dokonalost jednoty a svět aby poznal, že ty jsi mě poslal a zamiloval sis je jako mne“ (Jan 17, 22-23).

Tato Kristova slova jsou pro nás výzvou. Vždy nás s novou silou staví před otázku jednoty křesťanů. I dnes nám připomínají, že viditelná a úplná jednota představuje jeden z osobitých úkolů, na kterých my věřící - s výhledem na rok dva tisíce - jsme povinni se s Boží pomocí podílet.

Je to závazek týkající se nás všech; závazek týkající se i vaší vlasti. Svatořečení Jana Sarkandra připomíná jeden z dramatických okamžiků rozdělení církve v Čechách a na Moravě, ale zároveň dosvědčuje, že

svědci - zejména mučedníci tím, že se intenzivně podíleli na přání, které Kristus před svým utrpením projevil v kněžské modlitbě, jsou prvními přímluvci ekumenických snah.

Bůh „chce, aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu. Je totiž jeden Bůh a jeden prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš, který dal sám sebe jako výkupné za všechny“ (1 Tim 2, 4-6).

Milí bratři a sestry, toto ať je vaše víra! Ať dává správný rozměr a hloubku vašemu životu a vaší modlitbě. Kéž se církev v České republice při vzpomínce na prožitá utrpení, zvláště v tomto století, sjednotí s ukřižovaným Kristem, kéž se modlí oživená nadějí, která se rodí z Kristova vzkříšení a kéž s důvěrou hledí do budoucna.

5. Milovými kroky se blížíme k třetímu tisíciletí. Přeji vašemu národu, tak bohatému na kulturní a náboženské tradice, aby horlivě spolupracoval na budování míru a posilování bratrského soužití mezi národy. Toto bude vašim významným příspěvkem při budování civilizace lásky.

Vaše krásná země je poseta mariánskými poutními místy. Ať vás Panna Maria chrání a ať naplní radostí vaše rodiny, děti, mládež, nemocné a celý národ.

Svatí Cyril a Metoděj a všichni svatí Čech a Moravy ať vás provázejí na cestě věrnosti evangelium.

Ve vzpomínkách budu stále s vámi!

Z celého srdce vám všem žehnám!

„Odcházím a přijdu zase k vám.“ (Jan 14,28)

Homilie Svatého otce při mši svaté na letišti Neředín 21. 05. 1995

1. „Odcházím a přijdu zase k vám“ (Jan 14,28).

Ježíš pronáší tato slova ve Večeřadle, den před svou smrtí. Stručně řečeno v sobě shrnují celé velikonoční tajemství; odchod ze světa smrtí na kříži a nový příchod ve vzkříšení.

Avšak obsah dnešního evangelia poukazuje ještě na jiný rozměr. Čtyřicátý den po vzkříšení Kristus opouští apoštoly, aby se vrátil k Otci. Tento definitivní odchod je zároveň podmínkou pro pozdější přítomnost, která se rozšíří z generace na generaci, jak to sám Kristus řekl: „Jsem s vámi po všechny dny, až do konce světa“ (Mt 28,20).

„Jsem s vámi“ chce říci: jsem s církví na vás zbudované a přijdu vždy z moci Ducha svatého. A to je ten mnohotvárný příchod: ve slově evangelia, ve svátostech, zvláště v eucharistii, v tajemném přebývání v lidském srdci prostřednictvím mi-

losti. Na tento poslední příchod se vztahují slova, která jsme právě slyšeli: „Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo a můj Otec ho bude milovat, přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek“ (Jan 14,23).

Láska způsobuje to, že osoby přebývají duchovně jedna ve druhé. Tak je tomu podle lidských měřítek; a v měřítku Boha-člověka se toto přebývání ještě podstatně prohlubuje. „Kdo mě miluje, (...) můj Otec ho bude milovat a přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek“ (Jan 14,23). Láska ke Kristu tedy přitahuje lásku Otce a způsobuje, že Syn a Otec jsou přítomni v duši člověka a cele se mu oddávají. Takový „dar“ je dílem Ducha svatého, dílem nestvořené lásky. A vlitý do lidského srdce způsobuje, že celá Nejsvětější Trojice je v něm přítomná a přebývá v něm.

Toto přebývání, pramenící z lásky a obohacující lásku, vyžaduje, aby se uskutečňovalo v pravdě. Kdo miluje Ježíše, zachovává jeho slovo, slovo,

o němž on říká: „Není moje, ale mého Otce, který mě poslal“ (Jan 14,24). Kdo miluje Ježíše, žije podle jeho evangelia.

Kristus je Slovo Otce. V něm se uskutečňuje plnost pravdy, která je v Bohu a která je Bůh sám. On „se stal tělem“ (Jan 1,14), aby nám tuto pravdu zprostředkoval lidskými slovy, lidskými činy a konečně i velikonočním tajemstvím kříže a zmrtvýchvstání. Nyní Kristus říká: „Jdu k Otci“ (Jan 14,28). Je to pro něho důvodem božské radosti a přeje si předat tuto radost i svým učedníkům. S lidstvím, které na sebe vzal, se Slovo vrací k vlastnímu zdroji - onomu věčnému prameni, ze kterého bez začátku čerpá svůj počátek.

2. „Odcházím a přijdu zase k vám“.

Přijdu z moci Ducha svatého. Kristus slibuje: „Utěšitel, Duch svatý, kterého Otec pošle v mém jménu, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl“ (Jan

14,26). Liturgie, která nám dnes znovu předkládá tato slova, pronesená Ježíšem a ve Večeřadle den před jeho utrpením, vede naše myšlenky k tajemství, které je již blízké Nanebevstoupení Páně a Seslání Ducha svatého. Apoštolo- vé obdrželi Ducha svatého už večer v den Velikonoc, kdy vzkříšený Kristus, který přišel mezi ně do Večeřadla, jim ukázal rány na rukou a

boku a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého“ (Jan 20, 22).

To, co se tehdy odehrálo v soukromí, se má nyní odehrát uprostřed lidu shromážděného v Jeruzalémě ke svátku Letnic. Ježíš nebude přítomen s apoštoly ve Večeřadle, avšak sesláaní Ducha svatého způsobí, že Kristus začne v nich a jejich prostřednictvím působit novou mocí: začne působit jako pravda a láska.

Utěšitel, Duch svatý, bude učit apoštoly a církev až do konce věků všechno to, v čem je vyučoval sám Kristus. Bude bdít, aby Kristovo učení, jeho pravda, přetrvávala bez přestání v církvi; aby Slovo, v Božství jedno s Otcem, mohlo i nadále sjednocovat mezi sebou lidi z generace na generaci touž pravdou a touž láskou, kterou on zjevil svým prvním příchodem na svět. Tak evangelium dnešní neděle směřuje zcela jasně ke zrození církve a k jejímu poslání.

„Odkazuji vám pokoj, svůj pokoj vám dávám“ (Jan 14,27). Kristus pronáší tato slova v okamžiku, kdy na tvářích apoštolů lze vyčíst znepokojení a úzkost. Jsou to koneckonců poslední hodiny před jeho utrpením. A proto jim říká: „Ať se vaše srdce nechvěje a neděsí“ (Jan 14,27). Je pravda, budete svědky mého ponížení, mého ukřižování a potupné smrti na kříži. Je pochopitelné, jste-li sužováni podobnou představou, trpíte-li už samotnou myšlenkou, že vás Mistr vás musí opustit takovým způsobem. Neděste se však! Po tomto odloučení se k vám vrátím vzkríšený a budete se těšit z míru, který já vám dám. Uprostřed nepokojů světa vám tento mír umožní být mými svědky, umožní vám hlásat evangelium a vést lidi ke svatosti.

3. „Odházím a přijdu zase k vám“.

Tato slova, která Kristus řekl ve Večeřadle, se přenášejí po celé generace. Apoštolové, počínající dnem sesláaní Ducha svatého, šli do celého světa hlásat evangelium všem národům, jak nám to připomnělo i dnešní první čtení ze Skutků apoštolů. Evangelium hlásali Pavel a Barnabáš mezi pohanskými národy. A tato otevřenost světu byla stvrzena Duchem svatým skrze společenství apoštolů, jak to dosvědčuje i takzvaný jeruzalémský koncil.

Totéž evangelium pravdy a svatosti se dostalo svého času i do našich slovanských zemí - přišlo i do Čech a na Moravu, zde zakořenilo, stejně tak jako i v sousedních krajích. Během staletí přineslo bohaté ovoce milosti a svatosti. Toto ovoce přinesla i tato vaše starobylá a vznesená církev, kterou dnes s radostí navštěvují. Zdravím vašeho milého arcibiskupa, monsignora Jana Graubnera, kterému děkuji za srdečné blahopřání vyjádřené i jménem vás

všech. Spolu s ním zdravím i pomocného biskupa a ostatní zde přítomné církevní hodnostáře. Zdravím též kněze, řeholníky a řeholnice, katechety a horlivé laiky i vás, účastníky této slavnosti.

Vždyť dnes, v Olomouci, mám příležitost slavit spolu s vámi svatořečení blahoslaveného Jana Sarkandra a blahoslavené Zdislavy z Lemberka.

4. Život svatě Zdislavy, která se narodila ve třináctém století na Moravě a žila v severních Čechách, se vyznačuje mimořádnou schopností obětovat se pro druhé. Dosvědčuje to zvláště její rodinný život, kde jako manželka hraběte Havla z Lemberka byla - podle slov mého ctihodného předchůdce Pavla šestého - „vzorem manželské věrnosti, oporou rodinné spirituality a příkladem počestnosti mravů.“ Dotvrzuje to pak i její horlivá služba na poli charitativním, zvláště u lůžka umírajících, kterým věnovala vždy tak velkou péči a starostlivost, že je dodnes vzpomínána jako „uzdravovatelka“.

Svatá Zdislava, která intenzivně žila spiritualitou dominikánské terciářky, uměla sama sebe učinit darem, po vzoru Ježíšových slov: „Bláženější je dávat než brát“ (Sk 20,35). A to je to tajemství oné velké sympatie, kterou její postava stále vzbuzovala už za života, stejně tak jako i po smrti, až do dnešní doby. Její příklad je mimořádně aktuální, zvláště s přihlédnutím k hodnotě rodiny, která - jak nás ona sama učí - musí být otevřena Bohu, daru života a potřebám chudých. Naše světice Zdislava je zářným svědkem „evangelia rodiny“ a „evangelia života“, které se církev snaží, víc než kdy jindy, šířit na přechodu z druhého do třetího tisíciletí křesťanství.

Rodiny v Čechách a na Moravě, vy jste nedocenitelným pokladem tohoto národa a právě napodobováním svých světců a světic se stáváte tím, čím jste už byly v plánu Božím! A ty, Zdislavo z Lemberka, ty dobrá, statečná, milosrdná a zbožná matka, veď rodiny své vlasti a celého světa k tomu, aby stále hlouběji poznávaly své poslání, aby byly hotovy rozdávat se!

5. Téměř o čtyři století později se setkáváme s Janem Sarkandrem, knězem a mučedníkem. Je především vaší chloubou, drazí Moravané, kteří ho stále milujete a uctíváte jako ochránce, zvláště v těžkých dobách svých dějin.

Jeho postava se skví zvláštním světlem především ke konci jeho života, kdy je uvězněn a přijímá od Pána milost mučednictví. V bouřlivé době vystupuje jeho postava jako znamení přítomnosti Boží a jako znamení věrnosti uprostřed dějinných kontrastů.

Ještě i dnes nás překvapuje neobomnost tohoto prostého a ušlechtilého kněze: jeho až k smrti věrná oddanost povinností. Ve vězeňské cele olomouckého žaláře - který ve mně zanechal hluboký dojem, když jsem ho před lety navštívil - Jan, podrobený ukrutnému mučení, se modlí a Pán mu umožňuje nabídnout sebe samého jako vzácný příklad trpělivosti a vytrvalosti.

Dnes, po druhém vatikánském koncilu a na prahu třetího tisíciletí křesťanství, více než kdy jindy, je nám dáno chápat tajemný odkaz Jana Sarkandra v kontextu evropské a celosvětové církve. Jeho vítězství je poctou především pro všechny, kdo v tomto století, a to nejen na Moravě a v Čechách, nýbrž v celé východní Evropě, dali přednost ztrátě majetku, ústrkům a smrti, před snadnějším řešením, jímž bylo shrbit se před útlakem a násilím.

Toto svatořečení nechce v žádném případě znovu otevírat bolestné rány, které v minulosti v těchto zemích zasáhly Tělo Kristovo; jejím záměrem je totiž svěřit jednotu křesťanů do péče slavného mučedníka. Dnes, já, papež římské církve, jménem všech katolíků prosím za odpuštění křivd, spáchaných na nekatolících v pohnutých dějinách tohoto národa; zároveň ujišťuji, že katolická církev odpouští všechno zlé, co vytrpěly zase její děti. Ať je dnešní den novým začátkem ve společné snaze následovat Krista, jeho evangelium, jeho zákon lásky, jeho svrchovanou touhu po jednotě věřících v Kristu: „Aby všichni jedno byli“ (Jan 17,21).

6. „Ať tě Bože velebí národy.“

Tak zpívá církev tuto neděli v době velikonoční. „Nechť se lidé radují a jásají, že soudíš národy spravedlivě a lidi na zemi řídíš“ (Ž 66/67,5). Tato výzva k radosti má svůj počátek ve vyplnění Kristova příslibu ve Večeřadle během Poslední večeře: pramení z velikonočního tajemství jeho smrti a vzkríšení.

Je to radost Letnic. Opravdu v síle Ducha svatého Kristovi učedníci hlásali evangelium lidem a národům celého světa, aby celý svět poznal cestu, kterou je Kristus, a aby všechny národy přijaly jeho spásu (sr. Ž 66/67,3).

Dnes jsou touto radostí naplněni především Slované v Čechách a na Moravě, kteří krácejí po cestě evangelia již více než deset století. Zdrojem naší dnešní radosti jsou především ti, kteří šli touto cestou a vedou nás po ní k setkání s Kristem: svatá Zdislava a svatý Jan Sarkander. Jejich svědecký lidem přiblížil světlo Božího království a osvítilo cestu mnoha generacím, které směřují k nebeskému Jeruzalému, kde Bůh věčně přebývá.

Regina coeli, laetare!

*Letiště Neředín
Regina Coeli*

1. Na závěr těchto dvou svatořečení, která se odehrála v ovzduší víry a modlitby, povznesme svou mysl k Panně Marii, Královně všech svatých.

Regina Coeli, laetare! Vesel se, nebes Královo! Vesel se, Královo všech svatých! Tito dva velcí hrdinové svatosti milovali Marii zcela zvláštním způsobem. Svatá Zdislava z Lemberka, hrdinka lásky a rodinného života, se připodobňovala Panně Marii tím, že si ji brala za vzor v něžnosti a horlivé péči o bližní, zejména o chudé a nemocné. Svatý Jan Sarkander, inteligentní a nadějný student pražského Klementina, už od svého mládí čerpal od Panny Marie sílu k věrnosti a čistotě srdce. Tehdy se nechal zapsat do mariánské kongregace, kterou založil budoucí mučedník Edmund Campian už léta předtím při slavné koleji Klementinu.

2. Vesel se, nebes Královo, také nad vpravdě velikým zástupem světců a světic Čech, Moravy a Slezska!

Dva dnešní noví světci jsou přiřazeni k mimořádně velkému počtu vzorů svatosti, která už od počátku,

kdy se začalo šířit Kristovo evangelium v těchto zemích - zásluhou soľuňských bratří Cyrila a Metoděje - prozářila náboženské i světské dějiny světlem svých heroických ctností.

Jak je krásná litanie se jmény těchto svatých a blahoslavených: první žáci slovanských apoštolů, Gorazd a druhové; a dále Ludmila, Václav, Vojtěch s bratrem Radimem, Jindřich Zdík - sedmý biskup na olomouckém stolci, Anežka, Prokop, Hroznata, Jan Nepomuk, Zikmund a čeští mučedníci, Slezan Melichar Grodziecki, umčený v Košicích, až k současným světcům Janu Nepomuku Neumannovi a Klementu Maria Hofbauerovi. Jak nevzpomenout svatého Norberta, zakladatele premonstrátů, jehož hrob se nachází ve strahovském klášteře v Praze, mučedníky Jana Ogilvie a již vzpomenutého Edmunda Campiana, kteří se v Čechách připravovali na nejvyšší svědeckví krve, kterou pak prolili ve Velké Británii? A konečně i Karla Spinolu, Itala narozeného pravděpodobně v Praze, kde se stal jezuitou a zemřel mučednickou smrtí v Japonsku?

Vesel se, nebes Královo, nad přítomností tolika světců, zde v této požehnané zemi!

3. I vy se veselte, milí bratři a sestry! Vaše starobylé, dějinami bohaté země, jsou domovem světců! Zdravím tě, Moravo; zdravím vás, Čechy; zdravím tě, Slezsko; zdravím tě, Česká republiko - zemi světců a světic! Dnešní svatořečení jsou nám výzvou ke svatosti. Je to vlastně to jediné, na čem v našem životě opravdu záleží. Ano, poněvadž všichni křesťané bez rozdílu, jsou povoláni ke svatosti, tak jak to zdůrazňuje Druhý vatikánský koncil (sr. LG,40). Jsme dětmi v Synu Božím. Tuto pravdu víry musíme uskutečňovat v každodenním životě, každý osobně, tak, abychom byli hodni Krista a evangelia. Děti v Synu! Jak to pěkně vyjádřil slezský básník Angelus Silesius ve své sbírce Cherubínský poutník:

„Ač Božím synem jest jen Kristus jediným, přec pravý křesťan též se stává Kristem tím.“

Vesel se, nebes Královo, nad novými světci Janem a Zdislavou! Vesel se nad všemi světci a světicemi České republiky! Prosíme tě však, vesel se také nad námi, kteří chceme kráčet pokorně a neúnavně po cestě svatosti, jako děti v Synu Božím, děti ve tvém Synu, v Kristu Ježíši. Amen.

Naslouchat Matce Kristově

*Svatý Kopeček
Setkání s mládeží 21. 05. 1995*

Drazí mladí přátelé,
chlapičci a děvčata!

1. Z celého srdce opětuji vaše vřelě přijetí: vítám vás! Přecházeli jste přede mnou v průvodu se zpěvem a představovali se, diecéze po diecézi: chlapičci a děvčata z Brna, Českých Budějovic, Plzně, Litoměřic, Hradce Králové, Prahy, Olomouce! Vy z Olomouce jste šli až poslední, jak velí pohostinnost: tak se to patří, gratuluji!

Všechny vás zdravím a s láskou objímám. A zdravím rovněž mladé z ostatních zemí: z Polska, Slovenska, Rakouska, Německa a všechny vás zde přítomné. Zdravím vašeho pana arcibiskupa, biskupy, kněze, řeholníky a řeholnice, kteří přišli s vámi.

V den slavné kanonizace Jana Sarkandra a Zdislavy se setkáváme zde, na krásném Svatém Kopečku, na mariánském poutním místě, abychom naslouchali Matce Kristově. Viděl jsem, jak jste sehráli scénu o „bohatém mládenci“, který se Ježíše táže: „Dobrý Mistré, co mám dělat, abych měl život věčný?“ (Mk 10,17). Mám rád tenhle evangelní příběh a ve

svých úvahách, zejména v těch, v nichž jsem se obracel k mládeži, jsem z něho často vycházel.

Dnes, na Svatém Kopečku, vnuká odpověď na tuto otázku Panna Maria: „Dělejte to, co vám řekne“ (Jan 2, 5). Jsou to slova, která zazněla na svatbě v Káně. Je to pár prostých slov, která jsou programem křesťanského života, životním programem pro každého člověka. Maria je vyslovila proto, aby připravila podmínky pro zážitek, který měl vykonat její Syn. Kéž by tato slova vedla naše dnešní setkání, tak jako vedla a inspirovala celý život svatého Jana Sarkandra a svatě Zdislavy.

2. „Dělejte to, co vám řekne!“ A co nám Kristus říká? Opakuje nám všechno to, co bylo zapsáno v evangeliích. Obrací se na nás nejen svými slovy, ale ještě víc svými skutky: „všude procházel a prokazoval dobrotin“ (sr. Sk 10,38), jak dosvědčuje apoštol Petr. Zvláštním způsobem pak k nám promlouvá svým velikonočním tajemstvím: sám sebe vydal na smrt za hříchy světa, z lásky k Otci a k nám, svým bratřím a sestrám; promlouvá k nám svým slavným vzkříšením, v němž přemohl smrt a otevřel před námi výhled na budoucí vzkříšení.

Obsah všech čtyř evangelií, podle Matouše, Marka, Lukáše a Jana, nelze shrnout do nějaké krátké úvahy. Vy nepochybně ta evangelia dobře znáte. Já vás pak důrazně vyzývám, abyste neustále znovu a znovu evangelium četli! A nyní bych se rád pozastavil u slov, která bezpochyby stojí v samém středu evangelia, a která Ježíše vyslovil v den, kdy odpovídal apoštolům na prosbu, aby je naučil modlit se. Řekl: „Když se modlíte, říkejte: Otče...“ (Lk 11,2). A naučil je svou modlitbu, modlitbu „Páně“.

Pomodleme se ji nyní společně!
(Společná modlitba Otčenáše)

3. „Otče“. Toto slovo má v evangeliu Kristus na rtech nejčastěji. Kristus stále mluví o Otci a neustále se na Otce obrací a nás učí, abychom to dělali také tak. Dá se říci, že v tomto slově, v tomto odvolávání se na Otce, je shrnut veškerý obsah evangelia. Člověk, který v Duchu Kristově vyzývá Boha a nazývá ho „Otcem“ (sr. Gal 4,6), je nový člověk, syn, znovu narozený z milosrdné lásky Boží. Je „mladý duchem“. A proto v roce 1991 zpívali mladí v Čenstochové bez ustání „Abba, Oj-cze“, „Abba, Otče“. A tento zpěv se dosud ozývá v jejich i ve vašem poutání Světovými dny mládeže.

4. „Posvět' se jméno tvé“. Toto je první přání, vycházející z Kristova modlího se srdce: aby všichni milovali Boha a jeho jménu vzdávali chválu. Je to rovněž přání církve, jak to čteme v krásné eucharistické modlitbě z druhého století: „Děkujeme ti, Otče svatý, za tvé svaté jméno, jemuž jsi dal přebývat v našich srdcích (...) ty, všemohoucí Pane, jsi vše stvořil ke slávě svého jména“ (Didaché, 10,2-3). A co vy, drazí chlapci a děvčata, dokážete klást Boha na první místo? Připravujete mu místo ve svých srdcích? Dokážete poznat jeho všemohoucnost v kráse stvořených věcí? Milujete ho „z celého srdce svého, ze vší mysli své a ze vší síly své“ (sr. Dt 6,5)?

5. „Přijď království tvé“. Ježíš hlásal radostnou zvěst Božího království. Když se ho Pilát ptal, zda je král, odpověděl: „Mé království není z tohoto světa; kdyby mé království bylo z tohoto světa, bojovali by mí služebníci, abych nebyl vydán židům; ale mé království není odtud“ (Jan 18,36). A když Pilát řekl: „Ty jsi tedy přece král?“ Ježíš odpověděl: „Já jsem král. Proto jsem se narodil a přišel na svět, abych vydával svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas“ (Jan 18,37).

Boží království se neutvrzuje násilnými prostředky jako pozemská království. „Pravda“, jak učí druhý vatikánský koncil, „se prosazuje pouze silou pravdy samé, pravdy, která něžně a současně rázně proniká do mysli lidí“ (dekret Dignitatis humanae, 1). Zde, v této zemi, kde křesťané vedli prudké náboženské boje, bych rád zdůraznil to, co jsem napsal v listu Tertio millenio adveniente: „Skutečnost, že bereme v úvahu polehčující okolnosti, nezprošťuje církev povinnosti hluboce se kát za slabosti tolika svých synů, kteří znetvořili její tvář a bránili, aby církev plně odrážela obraz svého ukřižovaného Pána, nepremožitelného svědka trpělivé lásky a pokorné mírnosti“ (č. 35). Milovaní mladí přátelé, dosvědčujte pravdu silou pravdy a budete staviteli Božího království!

6. „Bud' vůle tvá“. V Getsemanské zahradě se Ježíš modlil, aby Otec od něho odejmul hořký kalich utrpení, avšak ihned dodal: „Ale ať se stane ne má vůle, ale tvá“ (Lk 22,42). V této modlitbě je obsaženo hluboké přesvědčení o tom, že Bůh si vždycky přeje naše dobro. Dokonce i tehdy, když v životě lidí nebo v lidských dějinách dopouští zlo, činí to s výhledem na větší dobro pro člověka samého. A právě proto mohl apoštol Pavel napsat, že „tém, kteří milují Boha, všechno napomáhá k dobremu“ (Řím 8,28).

Tato víra vedla svatou Zdislavu na její cestě manželstvím a rodinným

12,2 x 10,6 cm

životem. Tato naděje byla oporou svatému Janu Sarkandrovi v jeho kněžském poslání, zejména tehdy, když nastala jeho getsemanská hodina a on měl nastoupit kalvárskou cestu k mučednictví: tehdy nadešel okamžik té nejtvrďší zkoušky, v němž mu víra v Krista a modlitba Páně napomáhaly k tomu, aby neochabnul na duchu, a aby si uchoval jistotu o tom, že dobro je silnější než zlo.

7. „Chléb náš vezdejší dej nám dnes“. Ježíš nás učí modlit se za to, abychom měli chléb vezdejší, protože každá věc, potřebná k časnému životu, je v první řadě darem Božím. Současně však je starost o „chléb“ pro člověka též úkolem, úkolem svěřeným jeho pracovitostí a jeho schopnosti předvídat, jeho inteligenci a dobré vůli. V mládí se na tento úkol má člověk připravovat studiem a odborným vzděláním. Pak totiž bude muset spolupracovat s Boží prozřetelností a zajistit vše, čeho je zapotřebí k životu vlastní rodiny a tak přispívat k dobru společnosti a k jejímu zdravému vývoji a též k vývoji ekonomickému. Církev vždy učila a učí, že Bůh je prozřetelností pro celý svět, ale že současně chce, aby každý člověk využíval vlastní inteligence a byl „prozřetelností“ sobě samému.

8. „A odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům.“ Tato prosba modlitby Páně může být zaměřena několika směry. Vyjděme z onoho, do něhož vyústila ve svědectví svatého Jana Sarkandra. Jeho

smrt byla do hloubi proniknuta modlitbou, v níž prosil o odpuštění pro ty, kteří ho mučili a zabíjeli.

Jeho mučednictví tak nabývá neobyčejné ekumenické výmluvnosti: promlouvá ke všem křesťanům, navzájem odloučeným v důsledku neblahých historických událostí. Promlouvá k nim jednak o jejich odpovědnosti za hřích rozdělení a následného rozpadu tak velké části církve; na druhé straně jim připomíná důležitost modlitby za odpuštění vin. Vskutku, jedni vůči druhým jsme viníky.

Tato slova mají rovněž nesmírný význam v životě národu a společnosti. Vyšel jsem z těchto slov, když jsem loňského roku hovořil o balkánském konfliktu, který bohužel na území bývalé Jugoslávie stále trvá. Ze zkušenosti totiž vím, jaký význam tato prosba měla pro smíření mezi národem polským a německým: „Odpouštějme a prosme za odpuštění!“

9. Poslední prosba „Otčenáše“ je nejstručnější, ale jistým způsobem nejdojemnější: „Neuved' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.“ Vychází z hlubin Kristova srdce a nalézá odezvu v srdci celé církve. Kristus totiž přišel na svět jakožto Spasitel. Celé jeho mesiášské poslání bylo poslání spásy: měl pečovat o lidské slabosti, uzdravovat nemocné, křísit mrtvé, osvobozovat člověka od mnohého zla, zejména od zla hříchu a věčné smrti.

Tato poslední prosba současně vyjadřuje hlubokou víru, že Bůh je dobro a pramen dobra, že je Otec. ☪

☛ A tak se závěr modlitby Páně spojuje s jeho první výzvou: „Otče nás...“

10. „Amen“, konečně, znamená: staň se. Je to jako by se celá modlitba uzavírala a shrnovala v jednom jediném „ano“. A dnes i my, na velkém shromáždění mládeže na poutním místě Svatém Kopečku, chceme Bohu říci své „ano“, říci mu „amen“, ve spojení s Kristem, jeho Matkou a všemi svatými této země.

S námi říká „ano“ mládež celého

světa, jak to dokládají nespočetná setkání, k nimž v průběhu minulých let došlo a která se sloučila v jedno cestu, jež čítá mnohá zastavení: jsou to Světové dny mládeže a světová setkání mládeže s papežem, z nichž poslední proběhlo v Manile a příští se bude konat v Paříži v roce 1997. Ještě předtím se na září tohoto roku chystá pouť evropské mládeže k Panně Marii do Loreta. Dnes pak k velkému putování mladých připisujeme i naše setkání zde, v Olomouci.

Mí drazí přátelé z České republiky, následujte Krista! Neste jeho svatý kříž, který vykoupil svět: kříž není znamením porážky, ale vítězství: je to vítězství skutečné lásky, vítězství Boha a člověka v Kristu. Neste ten kříž hrdě a s odvahou a naleznete plnost života a život věčný, který naplní vaše srdce radostí. Následujte Krista, naslouchejte mu a pod vedením Mariiným „dělejte to, co on vám řekne“ (Jan 2,5).

Bud'te hrdi, že jste křesťany

Slavnostní rozloučení na letišti v Ostravě 22. 5. 1995

Pane předsedo vlády,
pane kardinále,
ctihodní bratři v biskupské
a kněžské službě,
milovaní bratři a sestry!

1. Na závěr této své krátké, ale zato intenzivní pastorační návštěvy v České republice, během níž jsem měl možnost zavítat na několik málo hodin do své nedaleké rodné země, bych rád na prvním místě poděkoval Vám, pane předsedo vlády, za to, že jste mě laskavě přišel pozdravit; zároveň děkuji i všem přítomným členům české vlády a ostatním státním představitelům.

Upřímně si cením ochoty a horlivé snahy, s níž stát poskytl prostředky potřebné ke zdárnému průběhu ke druhé návštěvě ve vaší zemi. Prosim Vás, pane předsedo vlády, abyste ještě jednou tlumočil panu prezidentu Havlovi a vládě České republiky mou srdečnou a upřímnou vděčnost, spolu s pozdravy a přáním rozkvětu, pokroku a míru pro tento, mně vždycky tolik drahý národ.

Zároveň děkuji všem, kteří se zasloužili o přípravu a realizaci této návštěvy: panu ministru zahraničních věcí, příslušníkům bezpečnostních složek, pilotům vrtulníků, jakož i zaměstnancům rozhlasových a televizních stanic, spoju i ostatních sdělovacích prostředků a zdravotnickému personálu.

2. S bratrským pozdravem se obracím na pana kardinála Miloslava Vlká, na olomouckého pana arcibiskupa a moravského primasa, monsignora Graubnera a na všechny biskupy církve v České republice: ačkoli naše setkání byla časově omezená, prožili jsme je v intenzivní bratrské kolegiální a v modlitbě, jakoby v novém Večeřadle, a to zejména při svatořečení dvou hrdinů křesťanské lásky, Jana Sarkandra a Zdislavy z Lemberka, vyvolených příslušníků vašeho lidu: jeden z Moravy a druhá z Čech.

A konečně se rád svou zvláštní

vzpomínkou obracím na dobrovolníky z různých farností jak v Praze, tak i v Olomouci a Ostravě, na skauty a na členy ostatních organizací, které taktním a účinným způsobem nabídli svoji spolupráci.

3. Mám radost, že mohu uzavřít tuto pastorační návštěvu právě na území města Ostravy. S láskou a srdečně zdravím všechny občany tohoto města, tak významného v důlním a ocelářském průmyslu. Neméně významné postavení zaujímá též v dějinách dělnického hnutí, v horoucí touze po svobodě a ve snaze po dosažení křesťanské víry. Zdravím zde přítomného pana primátora, ostatní zástupce města a kněze z různých farností, kteří s takovou horlivostí pečují zvláště o mládež. Nezapomínám ani na drahé studenty a učitele církevních škol na Ostravsku. Vám všem mé laskavé objetí!

Pamatuji také na starobylé Slezsko chlubící se svými ušlechtilými městy a místy, jako je například dobře známá a krásná Opava a také Bruntál, Jeseník, Frýdek, Český Těšín a ostatní města.

Tento kraj, s pohnutými a obtížnými dějinami, prošel nemálo zkouškami a utrpeními. Vždy se však vyznačoval svojí věrností Kristu a církvi i upřímnou spiritualitou, která se vtělila do slavných postav jako jsou blahoslavení Česlav a Melichar Grodziecki, jako je nově svatořečený Jan Sarkander, mystik a básník Angelus Scheffler, zvaný Silesius a též v nedávné době blahoslavená Edith Stein.

Kéž vás toto moje krátké zastavení na rozloučenou ujistí o papežově lásce k vám, jakož i ke všem obyvatelům celé Moravy, zejména k pracujícím, k mládeži, k rodinám a k nemocným. Přeji vám, aby přispívali ke stálému společenskému, hospodářskému a především duchovnímu rozvoji svého města a kraje.

4. Při návratu do Říma, vám, i všem katolíkům celého národa, zanechávám odkaz plný naděje: Bud'te vždy na výši evangelia! Jde o závazek, který musí proniknout do všech ob-

lastí veřejného i soukromého života, počínaje rodinou, první buňkou společnosti: jediné s pomocí duchovně bohatých rodin, vnitřně sjednocených a věrných mravním hodnotám, je možné dát původ obrodě společnosti a prohloubit ji. V tomto vznešeném úkolu, který se dotýká všech členů každé rodiny, je mimořádně aktuální krásná postava Zdislavy z Lemberka, kterou jsem s radostí připsal do seznamu světců a tak ji dal za vzor nejen vám, nýbrž i rodinám celého světa.

Bud'te hrdi na to, že jste křesťany! Patřit k církvi neznámá být občany druhé kategorie, ani členy nějaké organizace. Být křesťanem znamená chtít změnit nejen vlastní život, ale i prostředí, v němž žijeme, a to ve světle evangelia. Křesťan si má být též vědom, že je osobně povolán k budování stále spravedlivější a více bratrské společnosti zde na zemi, v očekávání toho, že budou nastolena „nová nebesa“ a „nová země“ (sr. 2 Petr 3,13; Zj 21,1), které Bůh připravuje pro své vyvolené.

Církev si je vědoma, že musí spolupracovat i na společenském pokroku ve světě, v němž žije a působí. Mějte na zřeteli odpovědnost, kterou vám církev svěřuje a kterou vám papež připomíná. Takové poselství nezůstane bez odezvy ani u těch, kteří se nehlásí do církevního společenství, ale kterým leží na srdci opravdové hodnoty, které činí život velkým a pro něž stojí za to žít.

5. Pane předsedo vlády, pane kardinále, milí bratři a sestry!

Znovu vyslovuji své srdečné přání, aby Česká republika stále pokračovala na cestě svobody, demokracie a míru, a tak aby se plně začleňovala do Evropy a světa. Tímto vyslovuji naději, že se znovu setkáme v roce 1997, u příležitosti oslav svatovojtěšského milénia.

K tomu vám zde přítomným, i všem milovaným občanům České republiky, velmi rád žehnám, ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

S Pánem Bohem! Na shledanou! Mám vás velmi rád!

KANONIZACE JANA SARKANDRA A PANÍ ZDISLAVY

Nebudeme rozvádět zprávy, které už znáte z denního tisku, rozhlasu a TV: v sobotu 20.5. po přeletu do Prahy Sv. otec poobědval v Arcibiskupském paláci, sešel se s představiteli jiných křesťanských církví v budově nunciatury, na Hradě se setkal s prezidentem Havlem a v 17.30 se zúčastnil bohoslužby slova na Strahovském stadionu. Účastnil se jí též prezident republiky. Po 19. hodině odletěl helikoptérou do Olomouce a přenocoval v Arcibiskupském paláci. V 9.30 při mši sv. prohlásil bl. Jana Sarkandra a bl. Zdislavu za svaté. Účast věřících se odhaduje na 250.000 (přes nepříznivé počasí).

Po obědě s biskupy a doprovodem přijel na Svatý Kopeček, kde soukromě navštívil mariánskou svatyni a setkal se pak s mládeží, která se ve velkém počtu (přes 10.000) shromáždila na úpatí před svatyní. V srdečné atmosféře se shromáždění protáhlo o hodinu proti programu. Sv. otci se velmi zalíbily dva veršičky, které mladí nadšeně skandovali:

OTČE, SVATÝ KOPEČEK
PLNÝ JE TVÝCH OVEČEK.

S úsměvem si je opakoval ještě při večeři v Olomouci. Mládež také volala: MÁME TĚ RÁDI! A papežova odpověď: MÁM VÁS TĚŽ RÁDI! V programu bylo několik scének, kterým se Sv. otec s přítomnými biskupy upřímně smáli - byl to jistě výjimečný, krásný zážitek pro naše děvčata a chlapce, vidět se tak srdečně smát papeže a své biskupy. Když účinkující pouštěli papírové vlaštovky, přidal se i Sv. otec.

V pondělí ráno odletěl Sv. otec do Skočova, ale oficiálně se ještě s naší vlastní rozloučil na letišti v Ostravě večer, po setkání s předsedou vlády ČR. Z Mošnova se vrátil naším speciálem do Říma.

Přinášíme Vám hlavní projevy Sv. otce, ale to už není jen pro uspokojení

zvědavosti, co se to tady dělo: to jsou otcovská slova, která si přečtěme jistě vícekrát - abychom se podle nich dostali v našem životě zase kus dopředu...

Vaše duchovní dary, které jste nám oznámili, jsme „sečetli“ a pan arcibiskup Graubner v přítomnosti Mons. Hrdličky je předali osobně Sv. otci (*na obr. kopie dopisu*).

OTEC ARCIBISKUP GRAUBNER K NÁVŠTĚVĚ SV. OTCE

Co byste chtěl říci čtenářům SVĚTLA k návštěvě Sv. otce u nás?

Především se chci rozdělit o radost a spokojenost, kterou mám já, ale kterou jsem taky viděl na Sv. otci. Myslím, že se nám podařilo být povzbuzením a potěšením pro něj. Byl spokojený s celou návštěvou, nejvíce však vzpomínal na setkání s mládeží na Sv. Kopečku.

Čím bylo setkání charakteristické?

Sv. otec ukázal, jak může starý člověk vést dialog s mládeží, jak si mohou rozumět i přes věkový rozdíl. On opravdu mladým naslouchal a pozorně reagoval. Mladí naslou-

chali velmi pozorně jemu. Byli živí, spontánní, nadšení, ale ukázněni. Celé setkání bylo velmi svobodné a přitom zbožné. S humorem se hovořilo i o nejméně vážných věcech. Papež si dovolil položit i velmi náročné otázky, které jdou na tělo a zavazují, když se například zeptal, jestli jsou ochotní mít v životě Boha opravdu na prvním místě. Zahřmělo spontánní ANO. Já měl v té chvíli trochu strach, jestli není jejich ano ukvapené a povrchní, ale modlil jsem se za to, aby slovo dané papeži vytrvale dodržovali. Mladý člověk potřebuje hluboké prožitky k povzbuzení vůle. Věřím, že ten-

to veliký zážitek přinese u mnohých plody v každodenním životě.

Čtenáři Světla se mimo jiné zapojili do přípravy setkání se Svatým otcem i velkým duchovním darem.

Ano, osobně jsem Váš dar předal Sv. otci a rád přijal vaše nabídnutí modlitby a obětí. To jsou vždy ty nejcennější základy pro budování velkých věcí. Věřím, že mnohé milosti, které Pán v tyto dny dal, byly vyprošeny i vámi. Chceme-li, aby z toho, co bylo zaseto, vrostly velké plody, pokračujme v tichém budování duchovních základů.

(red.)

Kanonizace v Olomouci se zúčastnilo:

9 kardinálů: Angelo Sodano /stát. sekretář, Vatikán/, Miloslav Vlk /Praha/, Joachim Meisner /Kolín n.R./, Friedrich Wetter /Mnichov/, Georg Sterzinsky /Berlín/, Franciszek Macharski /Krakov/, Laszlo Paskai /Ostřihom/, Herrmann Groer /Vídeň/, Ján Chrysostom Korec /Nitra/,

dále 12 arcibiskupů: Giov. Coppa, papež. nuncius /Praha/, Jan Graubner /Olomouc/ Giov. Bat. Ré /stát. sekretariát Vatikán/, Dino Monduzzi /Řím/, Daniel Kučera /Řím/, Nowak Jan /Řím/, Edmund Piszcz /Olsztyn/, Jerzy Stroba /Poznaň/, Georg Eder /Salzburg/, Ján Sokol /Trnava/, Alojz

Tkáč /Košice/, Damian Zimoň /Katovice/

a 37 biskupů: Baláž Rudolf /Banská Bystrica/, Bernacki Gerard /Katovice/, Bober Bernard /Košice/, Cikrle Vojtěch /Brno/, Dmyterko Sofroň /Ivano-Frankivska, Ukrajina/, Eder Franz Xaver /Pasov, SRN/, Filo Vladimír /Bratislava/, Guillon Clément /Quimper, Francie/, Hírka Ján /Prešov/, Hnilica Pavel /Řím/, Hrdlička Josef /Olomouc/, Hrušovský Dominik /Bratislava/, Imrich Andrej /Spiš/, Jaworski Marian /Řím/, Kajnek Josef /Hradec Králové/, Kojnok Eduard /Rožnava/, Koukl Josef /Litoměřice/,

Kusz Gerard /Gliwice/, Liška Antonín /Čes. Budějovice/, Lobkowicz František /Praha/, Nossol Alfons /Opole/, Otčenášek Karel /Kradec Králové/, Pieschl Gerhard /Limburg/, Rábek František /Nitra/, Radkovský František /Plzeň/, Rakoczy Tadeusz /Bielsko-Zywiec/, Rybak Tadeusz /Legnica/, Seregély István /Eger/, Styryna Jan /Tarnów/, Szkodoň Jan /Krakov/, Škarvada Jaroslav /Praha/, Tondra František /Spiš/, Tóth Dominik /Trnava/, Trofimjak Markijan /Lvov, Ukrajina/, Tyrava Jan /Wroclaw/, Weinhold Georg /Drážďany/, Wluczorek Jan /Gliwica/.

OHLÉDNUTÍ ZA JEDNÍM ZASTAVENÍM

*Všechna díla Páně, velebte Pána.
(Dan 3,57)*

Když jsem se v půl sedmé ráno ptal na Kmochově ulici v Olomouci, jak se nejnáze dostanu na neředínské letiště, ujišťoval mě domorodec se psem, že do devíti hodin se mraky určitě protrhnou a déšť ustane. Asi nebyl jediný, kdo si to myslel a přál. Ale olověná obloha se chovala podle svého a a tuto skutečnost nemohl změnit ani názor ani přání těch, kteří putovali na Tabulový vrch. Čerstvě naspaná cesta přes pole vypadala nejprve slibně, ale netrvalo to dlouho, a nohy se bořily do bláta a louží. Dostali jsme se do úvozu, nebylo možno ani nikam odbočit a rozbředlý terén byl stále měkčí a hlubší. Ale ve chvíli, kdy se zdálo, že ta blátivá mizérie vrcholí, spatřili jsme na obzoru zleva nekonečný zástup poutníků, který se valil nezadržitelně jako řeka směrem k polnímu oltáři na letištní ploše. Ten pohled měl podobný účinek, jako kdyby se na tu zmoklou louku rozlily paprsky slunce. Ti, kteří chtěli přijít, přicházeli navzdory nepohodě nad hlavou či pod nohama. Rozhodující byla totiž ona vnitřní pohoda, která vládla v nitru a v srdci. *Nebesa, velebte Pána, všechny vody nad nebem, velebte Pána, všechny deště a roso, velebte Pána, všechny větry, velebte Pána, mraky, velebte Pána, zimo a chlady, velebte Pána, země, velebte Pána!* Tak se modlíme každé ráno, a toto ráno více než kterékoliv jiné vyzývalo k chvále Boha. Nuže, všechny ty živly přišly spolu s námi chválit Hospodina, neboť je veliký a jeho milosrdenství trvá na věky!

Není těžké si představit, jak by to vypadalo, kdyby se nad hlavou klenula modrá obloha a celé prostranství tonulo v teplých a jasných paprscích zářícího slunce. Ale buď Bohu chvála za všechnu tu nepohodu, která jako očistná koupel

nás zbavila všeho toho, co by se jen přizívalo, a tak zbylo jen to nejskutečnější a nejpodstatnější: veliké společenství Božího lidu, které se shromáždilo zblízka i z dále před oltářem Páně, aby přijalo od něho dar Božího slova, dar Eucharistie a dar dvou nových světů, neboť Bůh nám chtěl dát právě tyto dva světy právě v tuto dobu. *Duchové a duše spravedlivých, velebte Pána, svatí a pokorní srdcem, velebte Pána!*

Kdo umí naslouchat, uvědomil si, že Bůh k nám na návrší nad Olomoucí promlouval *mnoha a rozličnými způsoby*: slovy Písma svatého, ústy nejvyššího Pastýře, ale také symboly přírody živelů. Toto soustředěné Boží slovo bylo možno vnímat jen osobně na místě samém. Ty dary, které jsme přijali o slavnosti svatořečení, nebyly určeny k zpeštění jednoho nedělního dopoledne, v Olomouci se nepořádal ani výlet, ani jarmark, bylo to jen mimořádně bohaté zastavení na cestě, kterou jsme nastoupili a v které musíme ještě s větším úsilím pokračovat. Toto zastavení nám názorně připomnělo, že nebe nad hlavou bude nadále šedivé a nevlídné, že terén pod nohama zůstává neschůdný a kluzký, že celé množství, které kráčí spolu s námi, je ve skutečnosti jen malá menšina. *Světlo a temno, velebte Pána, Izraeli, velebte Pána!*

Ty dva dni s neúnavným Poutníkem z Říma byly pro tuto zemi jako lakmusový papírek, který u všech a u všeho odhalil pravou barvu. Jen se tak opětovně potvrdilo, co od koho můžeme čekat. Od těch věrných mladých i starých vytrvalost, trpělivost a opravdovost, od rozumářů rezervovanost, sebejistotu namyšlenost a kritiku, od jiných křesťanů zaujatost, od odpůrců jedovatou zášť, od sdělovacích prostředků nezalost, senzacechtivost a poplatnost. Většina komentářů domácích i zahraničních nebyla schopna postihnout

podstatu této papežovy cesty, protože se na ni dívají jen očima lidské omezenosti a vypočítavosti. Většina novinářů ztratila schopnost objektivně informovat a vybírá si ze skutečností jen to, co by mohlo posloužit k potvrzení jejich dosavadních postojů a názorů¹⁾.

Ti, kteří si dělali naděje, že po loňském úrazu papež konečně odstoupí, mohli se na vlastní oči přesvědčit o jeho nezdolné houževnatosti, vitalitě a duševní svěžesti, mohli si ověřit, že jeho hlas zní pevně, jasně, moudře a pohotově. I když kráčí pomalu a opatrně, má ve skutečnosti výkonnost špičkového manažera, jehož pracovní den má 16 hodin. Co je zklamáním pro nespokojené kritiky, to je velkým povzbuzením pro nás ostatní. Nevím, zda je zde jiný člověk, za nímž by putovaly statisíce tak, jak putovaly onu pochmurnou květnovou neděli. *Kněží Páně, velebte Pána, služebníci Páně, velebte Pána.*

Návštěva skončila, cesta pokračuje. Jdou před námi a s námi dva noví světci. Bůh, pro něhož je tisíc let jako jeden den, dal jasně najevo svou vůli, aby se tak stalo. Proti lidskému mínění představuje nám nové patrony z minulých dob jako navýsost časové a aktuální. Vyzývá nás tak k posvěcení rodin a prohloubení aktivní lásky k bližním, vyzývá nás k posílení víry, abychom byli připraveni pro ni snášet krajní protivenství a bude-li třeba, položit pro Pána i svůj život. Bůh ví dobře, co nás čeká a co potřebujeme. *Velebte Otce, Syna i Duchu svatého, chvalme a oslavujeme ho navěky.* Lubomír Štula

¹⁾ Ostravskou televizi zaujal jen poslápaný trávník, zlámaná lavička a opuštěný záchodek s vyláčením harmasanem. Dokladem „fiaska“ byla mizivá tržba stánkařů a prodejců! Inu, svůj k svému a vždy podle pravdy, jak říkal K. H. Borovský.

Apoštolská exhorta „Marialis cultus“ papeže Pavla VI.

A když rozjímali o slovech evangelia — „*Duch svatý na tebe sestoupí a moc Nejvyššího tě zastíní*“ (Lk 1,35) a „*ukázalo se, že (Maria) je v požehnaném stavu z Ducha svatého; (...) vždyť co v ní bylo počato, je z Ducha svatého*“ (Mt 1,18.20) spatřili v zásahu Ducha svatého činnost, která posvětila a oplodnila Mariino panenství⁷⁵ a ji samu proměnila v „*komnatu Krále*“ a „*příbytek Slova*“⁷⁶, ve „*chrám a svatostánek Pána*“⁷⁷, v „*archu úmluvy či posvěcení*“⁷⁸; tyto názvy mají biblický původ.

A když se církevní spisovatelé snažili proniknout hlouběji do tajemství vtělení, shledali ve vztahu mezi Duchem svatým a Marií jakýsi „snoubenecký“ rys, který Prudentius popisuje poeticky: „*nezasnoubená Panna se zasnuhuje s Duchem svatým*“⁷⁹ a nazvali ji „*svatostánek Ducha svatého*“⁸⁰; tento výraz poukazuje na svatost Panny Marie, na to, že se stala trvalým příbytkem Ducha svatého.

♦ ♦ ♦

Poznámky:

^{75.} Viz Sv. Ambrož, De Spiritu Sancto II, 37-38: CSEL 79, str. 100-101; Kassián, De incarnatione Domini II, kap. II: CSEL 17, str. 247-249; Sv. Beda, Homelia I, 3: CCL 122, str. 18 a str. 20.

^{76.} Viz Sv. Ambrož, De institutione virginis, kap. XII, 79: PL 16 (vyd. 1880), 339; Epistula 30, 3 a Epistula 42,7: tamtéž, 1107 1 1175; Expositio evangelii secundum Lucam X, 132: S Ch 52, str. 200; Sv. Proklus Konstantinopolský, Oratio I, 1 a Oratio V, 3: PG 65, 681 a 720; Sv. Basil Seleucký, Oratio XXXIX, 3: PG 85, 433; Sv. Ondřej Krétský, Oratio IV: PG 97, 868; Sv. Germán Konstantinopolský, Oratio III, 15: PG 98, 305.

^{77.} Viz Sv. Jeroným, Adversus Iovinianum I, 33: PL 23,267; Sv. Ambrož, Epistula 63,33: PL 16 (vyd. 1880), 1249; De institutione virginis, kap. XVII, 105: tamtéž, 346; De Spiritu Sancto III, 79-80: CSEL 79, str. 182-183; Sedulius, Hymnus „A solis ortus cardine“, verš 13-14: CSEL 10, str. 164; Hymnus Acathistos, strofa 23: vyd. I. B. Pitra, Analecta Sacra, I, str. 261; Sv. Proklus Konstantinopolský, Oratio I,

3: PG 65, 684; Oratio II, 6; tamtéž, 700; Sv. Basil Seleucký, Oratio IV: PG 97, 868; Sv. Jan Damašský, Oratio IV, 10: PG 96, 677.

^{78.} Viz Severus Antiošský, Homilia 57: PO 8, str. 357-358; Hesychius Jeruzalémský, Homilia de sancta Maria Deipara: PG 93, 1464; Chrysipus Jeruzalémský, Oratio in sanctam Mariam Deiparam, 2: PO 19, str. 338; Sv. Ondřej Krétský, Oratio V: PG 97, 896; Sv. Jan Damašský, Oratio VI, 6: PG 96, 672.

^{79.} Liber Apotheosis, verš 571-572: CCL, 126, str. 97.

^{80.} Viz Sv. Isidor, De ortu et obitu Patrum, kap. LXVII, 111: PL 83, 148; Sv. Hildefont, De virginitate perpetua sanctae Mariae, kap. X: PL 96, 95; Sv. Bernard, In Assumptione B. Virginis Mariae, Sermo IV, 4: PL 183, 428; In Nativitate B. Virginis Mariae, tamtéž, 442; Sv. Petr Damián, Carmina sacra et preces II, Oratio ad Deum Filium: PL 145, 921; Antiphona „Beata Dei Genitrix Maria“: Corpus antiphoniarum officii, vyd. R. J. Hesbert, Roma 1970, sv. IV, č. 6314, str. 80.

SVĚTLO - týdeník Matice cyrilometodějské. S církevním schválením vydává a tiskne Matice cyrilometodějská v Olomouci v nakladatelství Matice cyrilometodějská s.r.o. Olomouc. Šéfredaktor Josef Viček. Adresa redakce a administrace: Dolní nám. 24, 771 00 Olomouc; telefon a fax 068/52 228 03. Registrační značka OL 51. Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou pošt v Ostravě č.j. 2363/93-P/1 ze dne 23. 8. 1993. Objednávky vyřizuje administrace týdeníku. Administrace pro Slovenskou republiku: Agentúra Lux, Distribúcia tlače, Zvonová 21, 969 01 Banská Štiavnica; podávanie novinových zásielok povolené SP, š. p. ZsRP Bratislava, č.j. 3228-OPP zo dňa 27. 12. 1994.

Prohlášení redakce: U článků o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevyjádřila (jako Litmanová, Medjugorje aj.) se podřizujeme konečnému úsudku církve.